
CONTENTS

Poetic justice

STUDIES

- MÁRTA HORVÁTH – JUDIT SZABÓ:
An Old Topos in a New Guise? On Recent Concepts
of Poetic Justice 369
- WILLIAM FLESCHE:
Comeuppance. Costly Signaling, Altruistic Punishment,
and Other Biological Components of Fiction (Excerpt)
(Translated by *Csenge Aradi*) 382
- BLAKEY VERMEULE:
A Comeuppance Theory of Narrative and Emotions
(Translated by *Gábor Simon*) 393
- KARL EIBL:
Poetic Justice as a Meaning Generator
(Translated by *Christiana Gules* and *Judit Szabó*) 416
- GÜNTHER A. HÖFLER:
Aspects of Poetic Justice as a Constituent of the Literary Horizon
of Expectation (Excerpt) (Translated by *Judit Szabó*) 442
- ARTHUR A. RANEY:
The Role of Morality in Emotional Reactions to
and Enjoyment of Media Entertainment
(Translated by *Zoltán Cora* and *Márta Horváth*) 456
- JUDIT SZABÓ:
„Coincidental” Twist and Quasi-Miracle. Poetic Justice
as Narrative Explanation 469

REVIEW

- MÁRTA HORVÁTH:
Moral Emotions in Literary Reception 483

LILLA FARMASI: Empathy and Moral Judgment in the Reception of Narratives	494
ZSÓFIA DOMSA: Moral Dilemmas in Literature	506
SELECTED BIBLIOGRAPHY	519
BOOKS	523
IN MEMORIAM	533

INHALT

Poetische Gerechtigkeit

ABHANDLUNGEN

- MÁRTA HORVÁTH – JUDIT SZABÓ:
Ein alter Topos in neuem Gewand? Über neuere Konzepte
der poetischen Gerechtigkeit 369
- WILLIAM FLESCHE:
Gerechtigkeit in literarischen Narrativen. Teure Signale,
altruistische Bestrafung und weitere biologische Komponenten
der Fiktion (Auszug) (Übersetzt von *Csenge Aradi*) 382
- BLAKEY VERMEULE:
Die wohlverdiente Strafe als narratives und emotionales
Konzept (Übersetzt von *Gábor Simon*) 393
- KARL EIBL:
Poetische Gerechtigkeit als Sinngenerator (Übersetzt von
Christiana Gules und *Judit Szabó*) 416
- GÜNTHER A. HÖFLER:
Aspekte der poetischen Gerechtigkeit als einer Konstituente
des literarischen Erwartungshorizonts (Auszug)
(Übersetzt von *Judit Szabó*) 442
- ARTHUR A. RANEY:
Die Rolle der Moral in den emotionalen Reaktionen
auf mediale Inhalte und in der Unterhaltung (Übersetzt
von *Zoltán Cora* und *Márta Horváth*) 456
- JUDIT SZABÓ:
„Zufälliger“ Twist und Als-ob-Wunder. Die poetische
Gerechtigkeit als narrative Erklärung 469

RUNDSCHAU

- MÁRTA HORVÁTH:
Moralische Emotionen in der literarischen Rezeption 483

LILLA FARMASI: Empathie und moralisches Urteil in der Rezeption von Narrativen	494
ZSÓFIA DOMSA: Moralische Dilemmata in der Literatur	506
AUSGEWÄHLTE BIBLIOGRAPHIE	519
BÜCHER	523
IN MEMORIAM	533

HELIKON
IRODALOMTUDOMÁNYI SZEMLE

1955–1962

Vegyes tartalmú számok

1963

1. sz. A komplex összehasonlító kutatások elvi kérdései
2. sz. Nemzetközi Összehasonlító Konferencia (Budapest, 1962)
3. sz. Amerikai prózairodalom
4. sz. Viták a realizmusról

1964

1. sz. Az összehasonlító irodalomtudomány nemzetközi szemléje
- 2–3. sz. A kelet-európai avantgárd
4. sz. Shakespeare-évforduló (vegyes szám)

1965

1. sz. Mai világirodalmi mozgalmak és irányok
2. sz. A szocialista realizmus kérdéseiről
3. sz. Nacionalizmus és kozmopolitizmus; eredetiség – utánczás – hatás fogalmai (Az AILC IV. Kongresszusa – Fribourg, 1964. – előadásaiából)
4. sz. A kelet-európai összehasonlító irodalomtörténet kérdései

1966

- 1–2. sz. Irányzatok és csoportok az 1920–30-as évek szovjet irodalmában
3. sz. Esmék és művek a modern polgári irodalomban
4. sz. Irodalom és szociológia

1967

1. sz. Irodalom és folklór
2. sz. Pártosság, elkötelezettség, elkötelezetlenség
- 3–4. sz. A szovjet irodalomtudomány legújabb eredményeiből

1968

1. sz. A strukturalizmusról
2. sz. Az irodalmi irányzatok mint nemzetközi jelenségek (Az AILC V. Kongresszusa – Belgrád, 1967. – anyagából)
- 3–4. sz. Az irodalom és a társzművészetek

1969

1. sz. Kelet-európai irodalmak a századfordulón
2. sz. Művészet – tömegkultúra – irodalom
- 3–4. sz. A számítógépek és a humán tudományok (vegyes szám)

1970

1. sz. A Fekete-Afrika irodalmáról
2. sz. Irodalom és összehasonlító módszer (vegyes szám)
- 3–4. sz. Modern stilisztika

1971

1. sz. Irodalom és társadalom (AILC VI. Kongresszus. Bordeaux, 1970)
2. sz. Irodalomelméleti viták Franciaországban
- 3–4. sz. A közép-európai humanizmus kérdései (Sopron, 1971)

1972

1. sz. Science fiction (a műfaj esztétikai és poétikai kérdései)

2. sz. Klasszikusaink és Európa
 3 – 4. sz. A szocialista országok irodalmának másfél évtizede
 1973
 1. sz. Műelemzés és műfajelmélet (vegyes szám)
 2 – 3. sz. Irodalomtudomány és szemiotika
 4. sz. A XVIII. század és a felvilágosodás irodalma
 1974
 1. sz. Az AILC kanadai kongresszusa (Montreal, 1973. augusztus 13–19.)
 2. sz. Az elsüllyedt kultúrák irodalma
 3 – 4. sz. Modern poétika
 1975
 1. sz. Irodalom, világirodalom, nemzeti irodalom
 2. sz. Az újabb Délkelet-Európa-kutatások
 3 – 4. sz. Az európai romantika
 1976
 1. sz. Szubkultúra és underground
 2 – 3. sz. Irodalom és irodalomtörténet Ausztriában
 4. sz. Tudomány-e az irodalomtudomány?
 1977
 1. sz. A retorika újjászületése
 2. sz. Az AILC VIII., budapesti kongresszusa (1976. augusztus 12–17.)
 Különböző kultúrákban eredő irodalmak kapcsolatai a XX. században
 3. sz. Az AILC VIII., budapesti kongresszusa.
 Összehasonlító irodalomtudomány és irodalomelmélet
 4. sz. A budai Egyetemi Nyomda szerepe a kelet-európai népek társadalmi,
 kulturális és politikai fejlődésében (1777–1848)
 Budapest, 1977. szeptember 5–8.
 1978
 1 – 2. sz. Kutatási irányok a 20-as évek szovjet irodalomtudományában
 3. sz. Érték és társadalom. Transzgresszív elemzések
 4. sz. Új magyar világirodalom-történet
 1979
 1 – 2. sz. Az ázsiai népek irodalma
 3. sz. A jugoszláv népek irodalma
 4. sz. Az egyéni és a kollektív a nyelvben és az irodalomban
 (FILLM XIV. Kongresszus, Aix-en-Provence, 1978)
 1980
 1 – 2. sz. Recepciókutatás és befogadásesztétika
 3 – 4. sz. Az orosz szimbolizmus
 1981
 1. sz. Az irodalom klasszikus modelljei – Az irodalom és a társzművészetek –
 A regény fejlődése
 2 – 3. sz. Régi és új hermeneutika
 4. sz. Irodalom és felvilágosodás
 1982
 1. sz. A Vormärz-irodalom és néhány magyar vonatkozása
 2 – 3. sz. Új kutatási irányok a szovjet irodalomtudományban
 4. sz. Művelődéstörténet és Kelet-Európa

- 1983
1. sz. Az AILC X. Kongresszusa
  2. sz. Irodalomelmélet és beszédaktus-elmélet
  - 3 – 4. sz. Irányzatok a mai francia irodalomtudományban
- 1984
1. sz. Polémiák a francia forradalom előtt
  - 2 – 4. sz. Svájc népeinek irodalma – svájci irodalom?
- 1985
1. sz. A FILLM budapesti kongresszusa – A polonisztika Magyarországon
  - 2 – 4. sz. Az olasz irodalomtudomány napjainkban
- 1986
- 1 – 2. sz. A műfordítás távlatai
  - 3 – 4. sz. Szájhagyományok és irodalom a mai Afrikában
- 1987
- 1 – 3. sz. A posztmodern amerikai irodalom
  4. sz. Hlebnyikov és az orosz avantgárd
- 1988
- 1 – 2. sz. Kanadai irodalmak
  - 3 – 4. sz. A stilsztika útjai és lehetőségei
- 1989
1. sz. Az empirikus irodalomtudomány elmélete
  2. sz. A felvilágosodás és nemzeti fejlődés
(A budapesti Nemzetközi Felvilágosodás Kongresszus anyagából)
  - 3 – 4. sz. A szövegkiadás új elmélete és gyakorlata: a szövegek keletkezés-kritikája
- 1990
1. sz. A mai nemzetközi folklorisztika
  - 2 – 3. sz. Irodalom és pszichoanalízis
  4. sz. A jelentésteremtő metafora
- 1991
- 1 – 2. sz. A biedermeier kora – nálunk és Európában
  - 3 – 4. sz. Hagyomány és modernizáció a mai kínai kultúrában
- 1992
1. sz. A frankofon irodalmak sajátosságai
  2. sz. Profizmus az irodalomtudományban
  - 3 – 4. sz. A Név hatalma
- 1993
1. sz. A konstruktivista irodalomtudomány
  - 2 – 3. sz. Elsikkasztott orosz irodalom
  4. sz. A mai lengyel irodalomtudomány
- 1994
- 1 – 2. sz. Az amerikai dekonstrukció
  3. sz. A kortárs olasz irodalom
  4. sz. Feminista nézőpont az irodalomtudományban
- 1995
- 1 – 2. sz. Posztszemiotika. A szubjektum-elméletek és a mai irodalomtudomány
  3. sz. A stílus diszkurzív elmélete
  4. sz. Rendszerelvű irodalomtudomány

- 1996
- 1 – 2. sz. Intertextualitás
  - 3. sz. Újraegyesült Németország – egységes német irodalom?
  - 4. sz. A posztkoloniális művelődésemélet
- 1997
- 1 – 2. sz. A félmúlt klasszikusai
  - 3. sz. Hermeneutika az orosz századelőn
  - 4. sz. A lehetséges világok poétikája
- 1998
- 1 – 2. sz. Az újhistorizmus
  - 3. sz. Kánonok a kis népek irodalmában
  - 4. sz. Textológia vagy textológiák?
- 1999
- 1 – 2. sz. A szó poétikája
  - 3. sz. Latin-amerikai irodalomelmélet
  - 4. sz. Kulturális antropológia és irodalomtudomány
- 2000
- 1 – 2. sz. A romantika tétjei
  - 3. sz. A korszakok alakzatai
  - 4. sz. (Új) filológia
- 2001
- 1. sz. Változatok a dialógusra
  - 2 – 3. sz. Dante a XX. században
  - 4. sz. Az interpretáció érvényessége
- 2002
- 1 – 2. sz. A *Poétika* újraolvasása
  - 3. sz. Autobiográfia-kutatás
  - 4. sz. A multikulturalizmus esztétikája
- 2003
- 1 – 2. sz. A minimalizmus
  - 3. sz. Mikrotörténetírás
  - 4. sz. Kísérleti irodalom
- 2004
- 1 – 2. sz. Petrarca: hermeneutika és írói személyiség
  - 3. sz. A hipertext
  - 4. sz. Wittgenstein poétikája
- 2005
- 1 – 2. sz. A kritikai kultúrakutatás
  - 3. sz. Régi az újban
  - 4. sz. Vico körei
- 2006
- 1 – 2. sz. Kritikai szubjektivizmus
  - 3. sz. Frege aktualitása
  - 4. sz. Relevancia
- 2007
- 1 – 2. sz. Alteritás, poétika, filozófia
  - 3. sz. Ökokritika
  - 4. sz. Etikai kritika

- /
- 2008
- 1. sz. A második olvasat
  - 2 – 3. sz. A közvetítés poétikája
  - 4. sz. Az autonómia új esélyei
- 2009
- 1 – 2. sz. Eszmetörténet és irodalomtudomány
  - 3. sz. Szimbólum- és allegóriaelméletek
  - 4. sz. A jövőbelátás poétikái
- 2010
- 1 – 2. sz. Térpoétika
  - 3. sz. A félre-értelmezett futurizmus
  - 4. sz. A szerző poétikája
- 2011
- 1 – 2. sz. Testírás
  - 3. sz. Meghekkelt valóságok
  - 4. sz. Új gazdasági kritika
- 2012
- 1 – 2. sz. A Helikon repertórium 1955–2011
  - 3 – 4. sz. Boccaccio 700
- 2013
- 1. sz. Narratív design
  - 2. sz. Kognitív irodalomtudomány
  - 3. sz. Corpus alienum
  - 4. sz. Esztétika és politika
- 2014
- 1. sz. Cseh dekadencia
  - 2. sz. Funkciótörténet és kontextuális-kulturális narratológia
  - 3. sz. Az archívumok elméletei
  - 4. sz. Komparatistikai kutatások az ezredfordulón
- 2015
- 1. sz. A kreatív írás-oktatás és a kortárs amerikai próza
  - 2. sz. Transznacionális perspektívák az irodalomtudományban
  - 3. sz. Horatius *Ars poetica*ja
  - 4. sz. Az ólomévek kultúrája és utólete – A terrorizmus az olasz művészetekben és irodalomban
- 2016
- 1. sz. Az addikció kulturális és kritikai elméletei
  - 2. sz. Biblioterápia, irodalomterápia
  - 3. sz. Műfaj és komparatistika
  - 4. sz. Szabadkóművesség. Új irányok a 18. századi európai maszonéria kutatásában
- 2017
- 1. sz. A százéves dada
  - 2. sz. Hálózatelmélet és irodalomtudomány
  - 3. sz. Sokarcú modernség és irodalomtörténet-írás
  - 4. sz. Fénykép és irodalom
- 2018
- 1. sz. Tzvetan Todorov, a közvetítő
  - 2. sz. Nem természetes narratológia

3. sz. Próza a posztmodern (próza) után
4. sz. Poszthumanizmus

2019

1. sz. Dehumanizáció: az elkövető alakja
2. sz. Térkép és irodalom
3. sz. Közép-európai komparatiztika
4. sz. Gérard Genette, a szerszámkészítő

2020

1. sz. Számítógépes irodalomtudomány
2. sz. Posztmodern gótika
3. sz. Posztszekularizáció
4. sz. Irodalmak Afrikában

2021

1. sz. Genetikus kritika
2. sz. Realizmusok
3. sz. Költői igazságosság

HU ISSN 0017-999X

ELKH | Eötvös Loránd
Kutatási Hálózat

Kiadja a Bölcsészettudományi Kutatóközpont
Irodalomtudományi Intézet
Felelős kiadó: Balogh Balázs főigazgató, Kecskeméti Gábor igazgató
Nyomdai előkészítés:
BTK Történettudományi Intézet
tudományos információs témacsoport
Vezető: Kovács Éva
Tördelőszerkesztő: Hudecz Andrea
A fedél és a tipográfia Baranyai András munkája
Nyomdai munkák: Argumentum Kiadó és Nyomda Kft.
F. v.: Láng András

Terjeszti a Magyar Posta

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletága (1089 Budapest, Orczy tér 1.). Előfizethető valamennyi postán, a kézbesítőknél; e-mailen: hirlapelofizetes@posta.hu; faxon: +36-1-303-3440. További információ: +36-80-444-444. Példányonként megvásárolható az Írók Boltjában (1061 Budapest, Andrásy út 45.), a BTK Penna Bölcsész Könyvesboltjában (1053 Budapest, Magyar u. 40., tel.: +36-30-203-1769), a folyóirat 2016 előtti számai beszerezhetők az Argumentum Kiadónál (1085 Budapest, Mária u. 46., tel.: +36-1-485-1040, fax: +36-1-485-1041). Külföldön terjeszti a Batthyány Kultur-Press Kft. (H-1014 Budapest, Szentháromság tér 6., tel./fax: +36-1-201-8891).

Előfizetési díj 2021-re: 5200 Ft

Egy szám ára: 1300 Ft

nka
Nemzeti Kulturális Alap

ELKH

*Folyóiratunknak ez a száma a Magyar Tudományos Akadémia,
az Eötvös Loránd Kutatási Hálózat Titkársága
és a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával jelent meg.*

Ára: 1300 Ft
Előfizetés egy évre: 5200 Ft

